

IZVJEŠĆE REVIZIJE UČINKA

PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA IZ IZVJEŠĆA REVIZIJE UČINKA

„Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“

Broj: 01-02-10-14-7-1948-4/18

Sarajevo, prosinac 2018. godine

Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je praćenje aktivnosti institucija na realiziranju preporuka iz Izvješća revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“. Cilj praćenja bio je ispitati da li su odgovorne institucije poduzimale aktivnosti na osnovu predmetnog izvješća, te u kojoj mjeri su dane preporuke realizirane.

Praćenje je provedeno sukladno Okviru međunarodnih standarda VRI-ISSAI okvir u Bosni i Hercegovini, Principima revizije učinka VRI u BiH, Vodiču za reviziju učinka i Vodiču za osiguranje kvaliteta u reviziji učinka VRI u BiH. Prema međunarodnim revizijskim standardima praćenje realizacije preporuka iz revizijskih izvješća završna je faza u revizijskom ciklusu i provodi se kako bi se osigurale povratne informacije o efektima provedenih revizija.

Rezultati provedenog praćenja pokazali su da većina preporuka iz Izvješća revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ nije realizirana ni nekoliko godina nakon objave izvješća. Od ukupno sedam preporuka koje su dane u predmetnom izvješću, jedna preporuka je u potpunosti realizirana, četiri preporuke su realizirane djelomično, dok za dvije preporuke nisu poduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji.

Također, konstatirano je da nije ostvaren napredak u postupanju organa zakonodavne i izvršne vlasti na osnovu izvješća revizije učinka. Parlament FBiH i Vlada FBiH ne posvećuju dovoljnu pozornost razmatranju izvješća revizije učinka, kako bi na osnovu nalaza revizije poduzeli odgovarajuće aktivnosti, te svojim zaključcima dodatno obvezali institucije na realizaciju preporuka. U kontekstu navedenoga, Izvješće „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, nije razmatrano na sjednicama spomenutih organa zakonodavne i izvršne vlasti.

Uvažavajući ekonomski potencijal i značaj sektora malog i srednjeg poduzetništva za gospodarski razvoj FBiH, Ured za reviziju cijeni da nadležne institucije trebaju poduzeti dodatne aktivnosti kako bi se realizirale dane preporuke i osigurala efikasnija podrška ovom sektoru. Navedeno se prvenstveno odnosi na poduzimanje mjera koje bi poboljšale uvjete poslovanja za sve subjekte malog i srednjeg poduzetništva. Također, neophodno je posebnu pozornost posvetiti praćenju učinka poticaja danih za razvoj malog i srednjeg poduzetništva, kako bi se u narednom periodu osigurali odgovarajući efekti od finansijskih sredstava koja se izdvajaju iz Proračuna FBiH za ove namjene.

Izvješće o praćenju realizacije preporuka je sukladno članku 16. stavak 1. Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 22/06), dostavljen Parlamentu FBiH, Vladi FBiH, Predsjedniku FBiH i Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta.

Sarajevo, prosinac 2018. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl.oec.

KAZALO

1.	UVOD	1
1.1	Cilj praćenja	1
1.2	Predmet i obim praćenja	1
1.3	Izvori i metode.....	2
1.4	Prethodna praćenja	2
1.5	Osnovne informacije o reviziji učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“	3
2.	REALIZACIJA PREPORUKA IZ IZVJEŠĆA REVIZIJE UČINKA	4
2.1.	Ocjena realizacije preporuka	4
2.2.	Aktivnosti institucija na realizaciji preporuka	5
2.2.1.	Vlada FBiH.....	5
2.2.2.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	6
3.	POSTUPANJE PARLAMENTA FBIH I VLADE FBIH NA OSNOVU IZVJEŠĆA	10
	REVIZIJE UČINKA.....	10
3.1.	Parlament FBiH.....	10
3.2.	Vlada FBiH.....	11
4.	ZAKLJUČCI	12

KORIŠTENE SKRAĆENICE

Skraćenica	Puni naziv
BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
VRI	Vrhovna revizijska institucija
FMRPO	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
MSP	Malo i srednje poduzetništvo
ZDK	Zeničko-dobojski kanton
TK	Tuzlanski kanton
HNK	Hercegovačko-neretvanski kanton
K10	Kanton 10
KS	Kanton Sarajevo

LISTA TABLICA

- **Tablica 1.** Realizacija preporuka iz Izvješća Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH
- **Tablica 2.** Pregled broja preporuka i institucija odgovornih za realizaciju preporuka
- **Tablica 3.** Pregled danih preporuka i ocjena realizacije preporuka

SAŽETAK

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Ured za reviziju) proveo je praćenje aktivnosti poduzetih na osnovu Izvješća revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, objavljenog 2013. godine. U predmetnom izvješću dano je ukupno sedam preporuka za čiju realizaciju su bili odgovorni Vlada FBiH i FMRPO. Praćenje je obuhvatilo aktivnosti institucija koje su bile odgovorne za realizaciju preporuka, kao i aktivnosti zakonodavnih i izvršnih organa vlasti kojima se izvješća revizije dostavljaju na dalju uporabu.

Na osnovu provedenog praćenja utvrđeno je kako većina preporuka iz predmetnog izvješća revizije učinka nije realizirana ni nakon nekoliko godina od objave izvješća. Pregled realizacije preporuka dan je u narednoj Tablici:

Tablica 1. Realizacija preporuka iz izvješća „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“

Status realizacije preporuke	Broj preporuka
Realizirane preporuke	1
Djelomično	4
Početne aktivnosti	-
Nisu poduzete aktivnosti	2
Ukupno	7

Izvor: Ured za reviziju

Analiza realizacije preporuka ukazala je da Vlada FBiH i FMRPO trebaju poduzeti dodatne aktivnosti kako bi se realizirale dane preporuke i osigurala efikasnija podrška sektoru malog i srednjeg poduzetništva (u daljem tekstu MSP). Navedeno se prvenstveno odnosi na osiguranje kvalitetnih ulaznih informacija potrebitih za kreiranje svrsishodne podrške sektoru MSP, kao i davanje prioriteta općim mjerama koje će doprinijeti stvaranju boljih uvjeta poslovanja za sve subjekte MSP. Također, praćenjem je konstatirano da je potrebno poduzeti dodatne aktivnosti na izgradnji partnerskih odnosa sa akterima značajnim za sektor MSP i unapređenju kriterija za raspodjelu financijske podrške kako bi se poticajna sredstva ciljano usmjeravala u projekte koji doprinose razvoju sektora MSP. U konačnici, posebnu pozornost potrebno je posvetiti osiguranju kvalitetnih i pouzdanih informacija o efektima koji su ostvareni od financijskih poticaja danih iz Proračuna FBiH za razvoj sektora MSP.

Parlament FBiH nije razmatrao Izvješće „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, kako bi svojim zaključcima dodatno obavezao nadležne institucije na realizaciju preporuka. Također, Parlament FBiH nije usvojio Informaciju sa zaključcima¹ u vezi izvješća revizije učinka, koju je sačinilo Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju.

Pored navedenoga, Vlada FBiH nije uspostavila praksu da zaprimljena izvješća revizije učinka redovno razmatra na sjednicama. Izvješća revizije učinka nisu razmatrana na sjednicama Vlade FBiH ni u slučajevima kada isti sadrže preporuke upućene neposredno Vladi FBiH. Shodno navedenom, realizaciji preporuka koje su dane Vladi FBiH nije se pristupalo planski. Konstatirano je da Vlada FBiH nije zahtijevala dostavljanje povratnih informacija o realizaciji preporuka od institucija kojima su izvješća prosljeđivana.

¹ Informacija sa zaključcima usvojena na 17. sjednici Parlamentarnog povjerenstva odgovornog za reviziju od 04.05.2017. godine

1. UVOD

U uvodnom dijelu Izvješća obrazložen je cilj i svrha praćenja aktivnosti koje su odgovorne institucije poduzele na osnovu izvješća revizije učinka, te su dane osnovne informacije o provedenom praćenju. Međunarodni revizijski standardi nalažu uspostavu efektivnih mehanizama za praćenje realizacije preporuka iz revizorskih izvješća.² VRI trebaju uspostaviti odgovarajući sustav praćenja realizacije preporuka kako bi osigurale da subjekti revizije postupaju sukladno utvrđenim zaključcima i preporukama. Također, izvješće o realizaciji preporuka se, kao i izvješća o prevedenim revizijama, podnose organima zakonodavne vlasti na razmatranje s ciljem praćenja realizacije preporuka i poduzimanja korektivnih mjera.

1.1 Cilj praćenja

Cilj praćenja bio je procijeniti status realizacije preporuka danih u Izvješću revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“. U okviru navedenoga cilja ispitivalo se da li su poduzete odgovarajuće aktivnosti na osnovu predmetnog izvješća revizije učinka, te u kojoj mjeri su dane preporuke realizirane.

Shodno definiranom cilju, ispitivanje je bilo usmjereno na sljedeća pitanja:

- Da li su preporuke dane u Izvješću „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ realizirane?
- Koje aktivnosti su Parlament FBiH i Vlada FBiH poduzeli nakon objavljivanja Izvješća „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“?

Svrha praćenja postupanja po izvješćima jeste osiguranje povratnih informacija za Ured za reviziju, zakonodavnu i izvršnu vlast o aktivnostima poduzetim na realizaciji preporuka, a sve u cilju unapređenja efektivnosti revizijskih izvješća.³ Također, praćenje postupanja po revizijskim izvješćima potiče mehanizme odgovornosti, što zauzvrat dovodi do donošenja boljih odluka izvršne i zakonodavne vlasti, kao i dužnosnika koji upravljaju javnim novcem.⁴

1.2 Predmet i obim praćenja

Predmet praćenja bile su aktivnosti odgovornih institucija na realizaciji preporuka iz Izvješća revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, objavljenog 2013. godine. Praćenjem su obuhvaćene i aktivnosti zakonodavnih i izvršnih organa vlasti kojima se izvješća revizije dostavljaju na dalju uporabu.

Pri odabiru izvješća koji je predmet praćenja, vodilo se računa da je od objave izvješća prošao značajan period u kojem su odgovorne institucije imale dovoljno vremena da poduzmu aktivnosti na realizaciji preporuka. Značajnost oblasti koja je obuhvaćena revizijom, te problemi koji su i danas prisutni, predstavljaju dodatne argumente zbog kojih je odlučeno da se provede praćenje predmetnog izvješća revizije učinka. Praćenje izvješća revizije učinka je planirano u okviru godišnjeg plana rada Ureda za reviziju institucija u FBiH za 2018. godinu⁵.

Izvješće revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, Ured za reviziju je sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH⁶ dostavio revidiranoj instituciji, te Parlamentu FBiH,

² ISSAI 11 - INTOSAI smjernice i dobre prakse vezane za neovisnost VRI

³ ISSAI 3000.136.

⁴ ISSAI 12 Vrijednost i koristi VRI – pokretanje promjena u životima građana.

⁵ Godišnji plan i program rada Ureda za reviziju.

⁶ Članak 16. Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH.

Vladi FBiH i Predsjedniku FBiH. Također, predmetno izvješće revizije učinka je objavljeno na službenoj internet stranici Ureda za reviziju kako bi šira javnost imala prigodu upoznati sa sadržajem izvješća.

U narednoj Tablici dan je pregled broja preporuka i institucija odgovornih za realizaciju preporuka iz izvješća revizije učinka koji je obuhvaćen praćenjem:

Tablica 2. Pregled broja preporuka i institucija odgovornih za realizaciju preporuka

Izvješće	Broj preporuka	Institucije odgovorne za realizaciju preporuka
Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH	1	Vlada FBiH
	6	FMRPO
Ukupno	7	2

Izvor: Ured za reviziju

1.3 Izvori i metode

U cilju prikupljanja podataka, institucijama kojima su upućene preporuke distribuirani su upitnici kako bi dostavile informacije o aktivnostima koje su poduzele na realiziranju preporuka. Pored odgovorenog upitnika, institucije su bile dužne dostaviti i prateću dokumentaciju koja potkrepljuje dane odgovore. U slučajevima gdje institucije nisu dostavile dokaze o poduzetim aktivnostima, smatralo se da aktivnosti nisu ni poduzete, osim ukoliko je Ured za reviziju raspolagao informacijama o poduzetim aktivnostima iz revizija finansijskih izvješća ili iz drugih dostupnih izvora.

Pored navedenoga, potrebne informacije su prikupljene analizom zakonskih i podzakonskih propisa, zapisnika sa sjednica oba doma Parlamenta FBiH i Vlade FBiH, informacija iz izvješća finansijske revizije, izvješća o radu subjekata revizije, dokumenata dostupnih na službenim internet stranicama institucija, a sve u cilju da se osigura sveobuhvatan prikaz i ocjena stanja. Sa namjerom prikupljanja dovoljnih i provjerenih podataka i informacija, tim za reviziju obavio je telefonske intervjuje sa nadležnima iz Vlade FBiH i FMRPO.

Na osnovu analize prikupljenih podataka, procijenjeno je u kojoj mjeri su preporuke realizirane, pri čemu je status realizacije preporuka klasificiran u četiri kategorije:

- **Realizirana** - okončane su sve aktivnosti na realizaciji preporuke,
- **Djelomično** – poduzeta je većina aktivnosti na realizaciji preporuke,
- **Početak aktivnosti** – poduzet je manji broj aktivnosti na realizaciji preporuke,
- **Nisu poduzete aktivnosti** - nisu poduzimane aktivnosti na realizaciji preporuke odnosno nisu dostavljeni dokazi koji dokumentuju poduzete aktivnosti.

1.4 Prethodna praćenja

Predmetno Izvješće predstavlja drugo po redu izvješće o praćenju realizacije preporuka koje je, sukladno metodologiji Međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija⁷ i relevantnim dokumentima⁸, sačinio Ured za reviziju. Prvo izvješće o praćenju, objavljeno je 2016. godine i obuhvatilo je prve tri revizije učinka koje je proveo Ured za reviziju. Rezultati prvog praćenja realizacije preporuka iz izvješća revizije učinka pokazali su da većina institucija nije realizirala preporuke koje su im dane. Pored navedenoga, konstatirano je odsustvo razmatranja izvješća revizije

⁷ Odluka o usvajanju Okvira međunarodnih standarda VRI-ISSAI okvir u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 45/18; „Službene novine FBiH“, br. 30/11 i 62/14).

⁸ Principi revizije učinka VRI u BiH, Vodič za reviziju učinka i Vodič za osiguranje kvaliteta u reviziji učinka VRI u BiH usvojeni od strane Koordinacionog odbora vrhovnih revizijskih institucija u BiH.

učinka od strane Parlamenta FBiH i Vlade FBiH, kao i nedostatak povratnih informacija od odgovornih institucija o aktivnostima poduzetima na realiziranju preporuka iz izvješća revizije učinka.

1.5 Osnovne informacije o reviziji učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“

Ured za reviziju institucija u FBiH je u 2013. godini proveo reviziju učinka na temu „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“. Cilj revizije bio je da se procijeni da li su implementirane mjere podrške doprinijele poboljšanju uvjeta za razvoj MSP u FBiH, te da li se financijsko poticanje razvoja MSP provodi efikasno.

Provedena revizija je pokazala da poduzete mjere nisu doprinijele značajnijem poboljšanju uvjeta za razvoj MSP. Većina provedenih mjera je imala karakter selektivnih mjera tj. mjera usmjerenih prema određenim korisnicima ili djelatnostima kao što je davanje financijskih poticaja. Istovremeno, izostala je provedba važnih općih mjera, predviđenih u strategijskim i programskim dokumentima, a koje bi bile usmjerene na stvaranje boljih uvjeta i stimulativnog poslovnog ambijenta za sve subjekte MSP.

Rezultati revizije, također, su pokazali da je dodjela financijskih poticaja MSP mogla biti efikasnija u svim fazama, počev od planiranja, realizacije pa do nadzora i ocjene učinaka poticaja. Planovi financijskog poticanja nisu se zasnivali na sveobuhvatnim analizama stanja i potreba MSP, niti se u toku izrade planova poticanja ostvarivala suradnja sa predstavnicima poduzetnika, gospodarskih komora, akademske zajednice i sl. Pri izboru korisnika poticaja veći značaj davao se formalnim kriterijima fokusiranim na statusno-pravne karakteristike aplikantata, dok su kriteriji vezani za kvalitet ponuđenog projekta imali manji značaj ili su bili potpuno isključeni.

Pored navedenoga, kriteriji za dodjelu financijskih poticaja nisu slijedili strategijska opredjeljenja vlasti u dijelu davanja prioriteta proizvodnoj djelatnosti i osiguranja ravnomjernog regionalnog razvoja. Postojeći sustav nadzora nad utroškom poticajnih sredstava nije osiguravao adekvatne informacije na osnovu kojih bi se mogao ocijeniti doprinos financijskih poticaja na razvoj sektora MSP. Nisu utvrđeni indikatori na osnovu kojih bi se pratili i procjenjivali efekti poticaja na razvoj pojedinačnih korisnika i cjelokupnog sektora MSP.

Prije sačinjavanja konačnog teksta predmetnog Izvješća, FMRPO je imao priliku da se očituje na utvrđene nalaze i dane preporuke. U danim komentarima na Nacrt izvješća FMRPO je navelo da su već poduzete određene aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju principa učinkovitosti, te je izrazilo opredjeljenje da u svom radu primjeni preporuke dane u Izvješću u cilju ostvarivanja što boljih rezultata i efekata.

2. REALIZACIJA PREPORUKA IZ IZVJEŠĆA REVIZIJE UČINKA

2.1. Ocjena realizacije preporuka

Na osnovu provedenog praćenja aktivnosti koje su odgovorne institucije poduzele na realizaciji preporuka iz Izvješća revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ utvrđeno je da većina preporuka danih u predmetnom izvješću nije realizirana. U narednoj Tablici daje se pregled svih danih preporuka i status njihove realizacije:

Tablica 3. Pregled danih preporuka i ocjena realizacije preporuka

Rd. br.	Preporuke	Status realizacije preporuke
1	Analizirati dosadašnju podršku i preispitati mogućnosti pružanja značajnije podrške razvoju sektora MSP u narednom periodu.	DJELOMIČNO
2	Izvršiti sveobuhvatnu analizu i ocjenu učinaka dosadašnje provedbe Programa mjera razvoja odnosno Akcijskog plana implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“.	REALIZIRANA
3	Pri kreiranju i provođenju programa podrške razvoju MSP dati prioritet općim mjerama koje bi bile usmjerene na stvaranje boljih uvjeta za sve poduzetnike.	DJELOMIČNO
4	Osigurati transparentnu dodjelu poticaja u svim fazama.	DJELOMIČNO
5	Utvrđiti vrstu, svrhu, način izrade i korištenja analiza koje prethode donošenju planskih dokumenata za dodjelu poticaja odnosno Programa utroška sredstava tekućeg transfera sa kriterijima raspodjele.	NISU PODUZETE AKTIVNOSTI
6	Utvrđiti kriterije za dodjelu poticaja i način njihovog vrednovanja koji bi omogućili da se poticajna sredstva usmjeravaju u projekte koji potiču razvoj.	DJELOMIČNO
7	Utvrđiti indikatore za provođenje sveobuhvatnog nadzora utroška poticaja koji će osigurati kvalitetnu osnovu za praćenje i ocjenu učinaka poticaja.	NISU PODUZETE AKTIVNOSTI

Izvor: Ured za reviziju

Kako je vidljivo iz prethodne Tablice, od ukupno sedam preporuka danih u predmetnom izvješću revizije učinka, jedna preporuka je u potpunosti realizirana, četiri preporuke su realizirane djelomično, dok za dvije preporuke nisu poduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji. Detaljna obrazloženja aktivnosti poduzetih na realizaciji pojedinačnih preporuka dana su u narednom poglavlju.

2.2. Aktivnosti institucija na realizaciji preporuka**2.2.1. Vlada FBiH****Preporuka 1.**

Analizirati dosadašnju podršku i preispitati mogućnosti pružanja značajnije podrške razvoju sektora MSP u narednom periodu.

Status realizacije

DJELOMIČNO

Prema podacima dostavljenim iz Sekretarijata Vlade FBiH, revizija je konstatala da su na sjednici Vlade FBiH, između ostaloga⁹, razmatrani rezultati evaluacije podrške MSP realizirane u periodu 2009.-2015. godina.¹⁰ Spomenutu evaluaciju, u suradnji sa UNDP, provelo je FMRPO sa ciljem da se izvrši pregled statusa implementacije strategijskog dokumenta za razvoj sektora MSP¹¹, te da se procijeni progres u ostvarenju definiranih ciljeva. Revizija je konstatala da su navedenom evaluacijom identificirani nedostaci u provođenju podrške sektoru MSP na koje je 2013. godine ukazao i Ured za reviziju u Izvješću čije preporuke su predmet ovog praćenja.

Na osnovu raspoloživih informacija ne može se potvrditi da su u proteklim godinama poduzete konkretne mjere na otklanjanje nedostataka u provođenju podrške sektoru MSP prepoznatih u spomenutoj evaluaciji. S druge strane, praćenjem je utvrđeno da su u proteklom periodu povećana finansijska izdvajanja iz Proračuna FBiH za tekuće transfere realizirane preko FMRPO. **Naime, prikupljeni podaci su pokazali da je za tekuće transfere koji se osiguravaju preko FMRPO u 2014. godini iz Proračuna FBiH izdvojeno cca. 5 miliona KM¹², dok je u 2017. godini izdvojeno cca. 20 miliona KM¹³. Međutim, uvidom u strukturu realiziranih transfera utvrđeno je da je najveći dio sredstava u 2017. godini (15,6 miliona) dodijeljen za transfer „Financiranje prvog zapošljavanja i samozapošljavanja“, čiji primarni cilj nije usmjeren na poboljšanje uvjeta poslovanja subjekata MSP, nego je imao za cilj poticanje zapošljavanja u FBiH.¹⁴ Važno je istaknuti da FMRPO ne realizira sredstva transfera „Financiranje prvog zapošljavanja i samozapošljavanja“, nego se ista realiziraju od strane Federalnog zavoda za zapošljavanje i županijske službe za zapošljavanje.**

Obzirom da FMRPO, ne raspolaže zvaničnim podacima o broju subjekata MSP u 2017. godini, nije bilo moguće procijeniti da li je povećanje finansijske podrške utjecalo na povećanje broja subjekata MSP. Posljednji zvanični podaci o broju subjekata MSP kojim raspolaže FMRPO za 2015. godinu pokazuju da je u proteklom periodu broj subjekata MSP neznatno rastao. Tako je u 2015. godini bilo registrovano 20.966 subjekata MSP¹⁵, što je za 809 subjekata više u odnosu na 2012. godinu kada je bilo registrovano 20.157 subjekata MSP.¹⁶

⁹ Vlada FBiH je u proteklom periodu, između ostaloga razmatrala: Informacija o stanju poduzetničke infrastrukture u FBiH, sa prijedlogom zaključaka, Informacija FMRPO o Akcijskom planu za razvoj poduzetništva žena u FBiH, Izvješće o implementaciji Akcijskog plana za realizaciju Projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH, Informacija o stanju razvijenosti MSP sektora u FBiH i dr.

¹⁰ Informacija razmatrana 2017. godine na 80. hitnoj sjednici Vlade FBiH.

¹¹ Projekat „Razvoja malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ koji je 2009. godine usvojio Parlament FBiH i koji zajedno sa još četiri druga projekta čine Strategiju ekonomskog razvoja FBiH.

¹² Podatak o iznosu tekućeg transfera preuzet je iz Izvješća o reviziji finansijskih izvješća Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta za 2014. godinu.

¹³ Podatak o iznosu tekućeg transfera preuzet je iz Izvješća o reviziji finansijskih izvješća Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta za 2017. godinu.

¹⁴ Osnov za dodjelu ovog transfera nije bio Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva („Službene novine FBiH“ broj 19/06 i 25/09).nego Uredba o poticanju zapošljavanja („Službene novine FBiH“, broj 95/15).

¹⁵ Podaci o broju subjekata MSP za 2015. godinu su posljednji zvanični podaci kojima raspolaže FMRPO.

¹⁶ Stanje razvijenosti MSP sektora u FBiH, Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, 2016. godina.

Analizom dostupnih podataka o stanju MSP utvrđeno je da u proteklom periodu nije ostvareno značajnije poboljšanje uvjeta poslovanja u ovom sektoru. Prema globalnom indeksu konkurentnosti, BiH je u 2017. godini bila rangirana na 107. mjesto od ukupno 137 zemalja, pri čemu je BiH najmanje konkurentna zemlja od svih zemalja Evropskog kontinenta.¹⁷ U proteklom periodu BiH bilježi smanjenje indeksa konkurentnosti s obzirom da je 2014. godine BiH bila rangirana na 87. mjesto. Kao najznačajniji faktori koji imaju negativan utjecaj na konkurentnost navode se neučinkovita administracija, visoke porezne stope, neadekvatna regulativa i dr.¹⁸

Posmatrajući ukupni indeks lakoće poslovanja¹⁹, BiH se u 2018. godini nalazi na 86. mjestu od 190 zemalja, te je nazadovala u odnosu na 2016. godinu kada je bila rangirana na 79. mjesto. BiH ima izuzetno loš rang u oblastima bitnim za pokretanje i poslovanje privrednika kao što su: osnivanje poduzeća (175. mjesto), dobivanje građevinskih dozvola (167. mjesto), porezna politika (137. mjesto), te priključenje električne energije (122. mjesto).

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, Ured za reviziju cijeni da i dalje postoji potreba da se preispita adekvatnost podrške koja se pruža razvoju sektora MSP kako bi se osigurali značajniji efekti od sredstava koja se izdvajaju iz Proračuna FBiH za ovu namjenu.

2.2.2. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

Preporuka 1.	
Izvršiti sveobuhvatnu analizu i ocjenu učinaka dosadašnje provedbe Programa mjera razvoja odnosno Akcijskog plana implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“.	
Status realizacije	REALIZIRANA

FMRPO je u suradnji sa UNDP provelo sveobuhvatnu evaluaciju mjera, definiranih u stratezijskom dokumentu „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, te akcijskim planovima²⁰ i programima²¹, koje je FMRPO provodilo u periodu 2009.-2015. godina. Evaluacija je provedena sa namjerom da se napravi pregled statusa implementacije mjera i procijeni progres u ostvarivanju definiranih ciljeva.

Rezultati evaluacije pokazali su da je izostala implementacija općih mjera usmjerenih na unapređenje poslovnog okruženja u sektoru MSP, te da nisu razvijeni odgovarajući mehanizmi za mjerenje učinka mjera i programa koje provodi FMRPO. Pored navedenoga, evaluacija je identificirala područja djelovanja koja FMRPO treba unaprijediti kako bi implementacija mjera za razvoj sektora MSP bila efikasnija. Navedeno se prevashodno odnosi na unapređenje operativnog planiranja i praćenja realizacije planova, informacionih sustava odnosno registara subjekata MSP i obrtnika, odabira korisnika poticajnih sredstava i praćenja efekata danih poticaja, te suradnje sa akterima relevantnim za razvoj MSP.²²

¹⁷ Indeks konkurentnosti predstavlja mjeru konkurentnosti-definiranu kao skup institucija, politika i faktora koji određuju nivo produktivnosti.

¹⁸ Konkurentnost 2017.-2018. Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za programiranje razvoja, novembar 2017. godine.

¹⁹ The Ease of Doing Business Index - „EDBI“ index kreiran je od strane Svjetske banke za mjerenje jednostavnosti regulacija poslovanja i nivoa zaštite vlasničkih prava. Index se bazira na studiji mišljenja stručnjaka o zakonima i regulacijama koji jačaju ili ograničavaju poslovanje u 10 osnovnih oblasti. Viši rang prema indikatorima ukazuje na povoljniji poslovni ambijent.

²⁰ Akcijski planovi implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“ za periode 2009.-2012. i 2013.-2015. godina

²¹ Program mjera razvoja

²² Evaluacija stratezijskog dokumenta, akcijskih planova i programa Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, UNDP i FMRPO, 2015. godina.

Preporuka 2.

Pri kreiranju i provođenju programa podrške razvoja MSP dati prioritet općim mjerama koje bi bile usmjerene na stvaranje boljih uvjeta za sve poduzetnike.

Status realizacije	<i>DJELOMIČNO</i>
--------------------	-------------------

Analiza prikupljenih podataka pokazala je da je FMRPO u akcijskim planovima²³ za realizaciju projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ u prethodnim godinama planiralo opće mjere odnosno aktivnosti poput: formiranje jedinstvene baze podataka poslovnih subjekata malog i srednjeg poduzetništva, uspostava jedinstvenog obrtnog registra, izrada metodologije i jedinstvene baze podataka dodijeljenih poticaja, izmjene i dopune zakona o poticanju razvoja male privrede i obrtu i srodnim djelatnostima, informiranje javnosti i poduzetnika, promocija poduzetništva i sl. **Međutim, revizija je konstatala da se prilikom provođenja programa podrške razvoju MSP prioritet i dalje davao dodjeli financijskih poticaja.**

FMRPO u proteklom periodu poduzimalo aktivnosti na izmjeni zakonske regulative²⁴ relevantne za MSP, te aktivnosti na izradi jedinstvene baze poslovnih zona u FBiH.²⁵ Informacije o implementaciji planiranih mjera ukazuju na to da neke mjere ni nakon više godina nisu realizirane. Primjera radi, registri subjekata MSP i obrtnika još uvijek nisu funkcionalni, iako se na njihovoj uspostavi radi od 2009. godine. Pored navedenoga, nije okončana izrada baze podataka dodijeljenih poticaja niti je izrađena metodologija za praćenje učinaka poticaja što je također bilo planirano akcijskim planom za period 2009.-2013. godina.²⁶

Mjere koje su planirane u akcijskim planovima su značajne za sektor MSP, međutim, evidentno je da su izostale mjere koje adresiraju ključne uzroke nestimulativnog poslovnog okruženja, prepoznate u evaluaciji koju je FMRPO izradilo u suradnji sa UNDP i drugim relevantnim međunarodnim i domaćim studijama. Riječ je o mjerama usmjerenim na otklanjanje uzroka nestimulativnog poslovnog okruženja poput kompliciranih administrativnih procedura, dugog trajanja i visokih troškova pokretanja poslovanja i velikog poreznog opterećenja i mnogobrojnih parafiskalnih nameta i sl. Iako FMRPO ne može samostalno implementirati mjere koje zahtijevaju djelovanje većeg broja institucija, ipak FMRPO je sukladno Zakonu o poticanju razvoja male gospodarstva jedan od ključnih nosioca programiranja razvoja malog gospodarstva u FBiH koji predlaže Vladi FBiH programe razvoja ovog sektora.²⁷ S tim u vezi, revizija cijeni da FMRPO treba da pored neposrednog provođenja razvojnih mjera, pokrene inicijative i predlaže Vladi FBiH implementaciju sustavnih mjera koje su ključne za značajniji razvoj ovog sektora.

Preporuka 3.

Osigurati transparentnu dodjelu poticaja u svim fazama.

Status realizacije	<i>DJELOMIČNO</i>
--------------------	-------------------

U Izvješću revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ konstatirano je da nije sigurna potpuna transparentnost u fazi dodjele poticaja obzirom da se dio sredstava korisnicima

²³ Akcijski planovi implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“ za period 2013.-2015. i 2016.-2018. godina.

²⁴ Novi Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima i dopune Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva i isto uputila na usvajanje u Parlament FBiH. Izrađene su i izmjene i dopune Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva.

²⁵ Analiza odgovora na Upitnik revizije učinka

²⁶ Izvješće o implementaciji Akcijskog plana za realizaciju projekta „Razvoj MSP u FBiH“ za 2017. godinu.

²⁷ Članak 9. i 10. Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva.

poticaja dodjeljivao bez javnog natječaja.²⁸ Praćenjem je konstatirano da su u periodu nakon objave Izvješća poduzete aktivnosti na otklanjanju ovog nedostatka, te da se dodjela poticaja vršila isključivo putem javnog natječaja.²⁹ Nadležni iz FMRPO su naveli da se za dodjelu poticaja više ne koriste sredstva interventne rezerve, što je bila praksa u periodu provođenja predmetne revizije, kada je konstatirano da su se navedena sredstva dodjeljivala bez javnog natječaja.

Analiza prikupljenih podataka pokazala je da nije osigurana dovoljna transparentnost u fazi planiranja raspodjele finansijskih poticaja, obzirom da nedostaci utvrđeni u Izvješću „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ još uvijek nisu otklonjeni. Naime, u predmetnom Izvješću navedeno je da predstavnici subjekata MSP nisu imali priliku davati mišljenja i sugestije prilikom planiranja poticaja. Konstatirano je da bi uključivanje subjekata MSP u fazu planiranja poticaja osiguralo blagovremene informacije o projektima koji će se poticati i uvjetima dodjele poticaja čime bi se osiguralo da subjekti MSP imaju dovoljno vremena da pripreme kvalitetne projekte.

Iako je FMRPO navelo da na okruglim stolovima i sličnim skupovima vodi razgovore sa akterima relevantnim za razvoja sektora MSP³⁰, reviziji nisu dostavljeni odgovarajući dokazi da su skupovi (radionice) koje su organizirane korištene za osiguranje mišljenja i sugestije relevantnih aktera u vezi sa planiranjem raspodjele finansijskih poticaja.³¹

Preporuka 4.

Utvrđiti vrstu, svrhu, način izrade i korištenja analiza koje prethode donošenju planskih dokumenata za dodjelu poticaja odnosno Programa utroška sredstava tekućeg transfera sa kriterijima raspodjele.

Stepen realizacije**NISU PODUZETE AKTIVNOSTI**

Analiza prikupljenih podataka pokazala je da FMRPO u prethodnim godinama nije posebnim procedurama uredilo izradu programa utroška sredstava za raspodjelu finansijskih poticaja. Revizija je konstatirala da još uvijek nije definirano na osnovu kojih analiza se izrađuju navedeni programi. Također, konstatirano je da analize koje je dostavio FMRPO ne daju odgovarajuće informacije na osnovu kojih je vidljivo na koji način su utvrđeni projekti, iznosi i kriteriji za izbor korisnika.

Kao i u periodu prije objave Izvješća „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, FMRPO izrađuje Analizu stanja sektora MSP i Informaciju o stanju poduzetničke infrastrukture u FBiH.³² Iako su nadležni u FMRPO izjavili da navedene analize koriste u procesu planiranja raspodjele finansijskih poticaja, **pregledom dostavljenih analiza nije bilo moguće utvrditi korelaciju između spomenutih analiza i programa utroška za raspodjelu finansijskih poticaja, obzirom da analize ne sadrže pokazatelje na temelju kojih su utvrđeni projekti (oblasti) koji će se poticati. Također, iz dostupnih analiza nije bilo moguće utvrditi na osnovu kojih pokazatelja se utvrđuju iznosi sredstava koji će se rasporediti po pojedinačnim projektima, kao ni kriteriji za izbor korisnika poticaja.** Revizija cijeni da je u cilju efikasnijeg planiranja dodjele poticaja potrebno uspostaviti metodologiju planiranja poticaja

²⁸ Revizija nije mogla utvrditi na koji način su korisnici koji su dobili navedena sredstva bili informisani o mogućnosti apliciranja, kao ni temeljem kojih kriterija je Ministarstvo izvršilo njihov odabir i utvrdilo iznose poticaja.

²⁹ Podaci dobiveni iz FMRPO

³⁰ Analiza odgovora na Uпитnik revizije učinka.

³¹ Kao dokaz navoda FMRPO je dostavilo jedan poziv na učešće na radionici o pristupu financiranju za mala i srednja preduzeća. Uzimajući u obzir sadržaj i dnevni red radionice, revizija se nije mogla potvrditi da je sadržaj ove radionice bio usmjeren na zajedničko planiranje raspodjele poticaja.

³² Predmetne analize dostavljaju se Vladi FBiH I daju presjek stanja po određenim ekonomsko-finansijskim indikatorima poput kretanja broja subjekata i broja zaposlenih u sektoru MSP, prihoda, dobiti i drugih finansijskih pokazatelja subjekata iz sektora MSP, pregled dosadašnjeg finansijskog poticanja pojedinih oblika poduzetničke infrastrukture.

koja bi definirala na koji način i temeljem kojih parametara se sačinjavaju programi raspodjele poticaja.

Preporuka 5.

Utvrđiti kriterije za dodjelu poticaja i način njihovog vrednovanja koji bi omogućili da se poticajna sredstva usmjeravaju u projekte koji potiču razvoj.

Status realizacije

DJELOMIČNO

Analiza prikupljenih podataka ukazuje da je FMRPO poduzimalo aktivnosti na realizaciji navedene preporuke, što je dovelo do određenog unapređenja u utvrđivanju kriterija za odabir korisnika finansijskih poticaja. Naime, pregledom dostavljene dokumentacije konstatirano je da su administrativni kriteriji (npr. kompletnost prijave, djelatnost aplikanta i sl.) definirani kao eliminatorni, što znači da se prijava koja ne ispunjava bilo koji formalno-pravni kriterij automatski eliminira i ne razmatra u daljoj proceduri. Navedena praksa nije bila slučaj u periodu prije objave Izvješća „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“, kada su se administrativni kriteriji i statusne karakteristike aplikantata bodovale i kada je nekompletan projekat mogao biti prihvaćen. Pored navedenoga, konstatirano je da je u posljednjim godinama kroz vrednovanje kriterija za izbor korisnika osigurano da se značajniji iznos finansijskih poticaja usmjeri u proizvodnu djelatnost u poređenju sa drugim djelatnostima³³, što također nije bio slučaj u periodu prije objave Izvješća revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“.³⁴

Međutim, praćenjem je, **konstatirano da kvalitet predloženog projekta još uvijek ne predstavlja kriterij koji je korišten za odabir korisnika poticajnih sredstava u svim oblastima koje su se poticale.** Naime, uvidom u javni natječaj za odabir korisnika poticaja za 2018. godinu utvrđeno je da je u samo dva od ukupno osam oblasti (projekata) koji se potiču predviđen kriterij koji se odnosi na kvalitet projekta. U oblastima u kojima je FMRPO predvidjelo spomenuti kriterij i za koje je dostavljena dokazna dokumentacija³⁵, uočeno je da je FMRPO osiguralo procjenu kvalitete predloženih projekata koja uključuje ocjenu relevantnosti projekta, njegovog doprinosa i održivosti, što također nije bio slučaj u periodu prije objave Izvješća „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“. Ured za reviziju cijeni da bi se navedena praksa u ocjeni kvalitete predloženih projekata trebala primjeniti i u ostalim oblastima u kojima nije predviđen ovaj kriterij.

Uprkos tome što je FMRPO kroz kriterije za odabir korisnika poticaja koji se odnose na poticanje ravnomjernog regionalnog razvoja, nastojalo da osigura preferencijalni tretman korisnicima poticaja koji dolaze iz manje razvijenih općina/gradova, podaci pokazuju da je navedena praksa dala ograničene rezultate. Naime, prema podacima koje je dostavio FMRPO najviše poticajnih sredstava u periodu 2015.-2017. godina dodijeljeno je korisnicima koji dolaze iz razvijenijih županija kao što su ZDK, HNK, TK i KS dok je najmanje finansijskih poticaja dano korisnicima koji dolaze iz slabije razvijenih županija poput K10 i PŽ.

Preporuka 6.

Utvrđiti indikatore za provođenje sveobuhvatnog nadzora utroška poticaja koji će osigurati kvalitetnu osnovu za praćenje i ocjenu učinaka poticaja.

Status realizacije

NISU PODUZETE AKTIVNOSTI

³³ U strateškom dokumentu Projekat „Razvoja malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ inkorporirano je opredjeljenja vlasti da se prioritet u razvoju daje proizvodnoj djelatnosti, naročito, izvozno orijentisanom, iz razloga što proizvodnja jedino stvara novu vrijednost i preduslov je opstanka nacionalne ekonomije na globalnom tržištu.

³⁴ U periodu 2015.-2017. godina je u proizvodnu djelatnost usmjereno 6.718.655 KM od 10.678.511 KM. Navedeni podaci ne uključuju poticajna sredstva dana za zone, inovatore, stipendije, udruženja, komore i obrazovne institucije.

³⁵ Bodovne liste- obrazac za evaluaciju projekata dostavljen samo za Projekat „Jačanje konkurentnosti MSP-a“.

Analiza dostavljenih podataka pokazala je da FMRPO nije poduzelo odgovorajuće aktivnosti na realizaciji navedene preporuke. Praćenjem je konstatirano da **FMRPO nije utvrdilo objektivne i mjerljive indikatore, povezane sa definiranim ciljevima finacijskog poticanja, na osnovu kojih se prate i ocjenjuju učinci danih poticaja.**

Iako je FMRPO navelo da postojeći sustav nadzora nad realizacijom projekata osigurava informacije o stvarnim učincima danih poticaja, nije dostavljena dokumentacija koja dokazuje navedeno. Iz izvješća o utrošku i efektima dodijeljenih poticaja, koji je dostavljen kao dokaz, vidljivo je da je predmetno izvješće prvenstveno fokusirano na kvantitativne podatke o raspodjeli poticajnih sredstava po projektima, te na namjenski utrošak poticajnih sredstava. Spomenuto izvješće ne sadrži podatke o stvarnim efektima poticaja na sektor MSP, niti analize vezane za ostvarenje ciljeva koje je FMRPO definiralo u programu utroška finacijskih poticaja. Jedini indikator koji se prati u spomenutom izvješću jeste ostvareno novouposlojavanje. Međutim, revizija cijeni da navedeni indikator nije dovoljan za sveobuhvatnu ocjenu učinaka poticanja na sektor MSP.

3. POSTUPANJE PARLAMENTA FBiH I VLADE FBiH NA OSNOVU IZVJEŠĆA REVIZIJE UČINKA

3.1. Parlament FBiH

Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju (u daljem tekstu Povjerenstvo)³⁶, kao zajedničko radno tijelo oba doma Parlamenta FBiH, je na sjednicama održanim u periodu 2016.-2017. godina³⁷ razmatrala 10 izvješća revizije učinka³⁸ koji nisu ranije razmatrani od strane Povjerenstva niti domova Parlamenta FBiH.³⁹ U okviru navedenih izvješća razmatrano je i Izvješće „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ koji je predmet ovog praćenja. Također, Povjerenstvo je poduzelo niz aktivnosti radi utvrđivanja stupnja provedbe preporuka iz predmetnih 10 izvješća revizije učinka. U ocjenu stupnja realizacije preporuka, na temelju dostavljenih odgovora od strane institucija, bio je uključen Ured za reviziju. Rezultati aktivnosti ukazali su na postojanje sustavnih nedostataka u općem mehanizmu provedbe preporuka revizije učinka.⁴⁰

Na osnovu analize aktivnosti institucija na realizaciji preporuka iz predmetnih revizorskih izvješća, Povjerenstvo je sačinilo Informaciju, te usvojilo Zaključke usmjerene na unapređenje realizacije preporuka iz izvješća revizije učinka.⁴¹ U vezi s navedenim, Zaključci predviđaju da se institucije na koje su adresirane preporuke iz izvješća obavežu na izradu akcijskog plana za realizaciju preporuka revizije učinka u roku ne dužem od 90 dana od datuma usvajanja zaključaka od strane Parlamenta FBiH, te objavu spomenutih akcijskih planova na svojim službenim internet stranicama. Također,

³⁶ Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju razmatra izvješće Ureda za reviziju institucija u FBiH i obavještava Parlament FBiH u formi Izvješća o razmatranju sa prijedlogom zaključaka. (Članak 16. Poslovnika o radu Parlamentarnog povjerenstva odgovornog za reviziju)

³⁷ Izvješća su razmatrana na 12. sjednici održanoj 17.11.2016. godine, 16. sjednici održanoj 05.04.2017. godine i 17. sjednici održanoj 04.05.2017. godine.

³⁸ Razmatrana izvješća revizije učinka objavljeni su u periodu 2007-2015. godina.

³⁹ Predstavnički dom i Dom naroda Parlamenta FBiH, na odvojenim sjednicama, usvajaju izvješća nakon razmatranja prijedloga zaključaka Parlamentarnog povjerenstva odgovornog za reviziju.

⁴⁰ Prema članku 17. Poslovnika o radu Parlamentarnog povjerenstva odgovornog za reviziju, Povjerenstvo je dužno da prati provođenje realizacije preporuka Ureda za reviziju, te mjera i zaključaka Parlamenta FBiH, kako bi se unaprijedio proces upravljanja javnim sredstvima ili otklonile nepravilnosti iznesene u revizorskim izvješćima i nalazima.

⁴¹ Informacija sa zaključcima usvojena na 17. sjednici Parlamentarnog povjerenstva odgovornog za reviziju održane 04.05.2017. godine.

institucije bi se obvezale da Povjerenstvu dostave zasebna izvješća o stupnju realizacije preporuka revizije učinka u roku od 12 mjeseci i ponovno u roku od 24 mjeseca od datuma usvajanja zaključaka od strane Parlamenta FBiH, prema posebnim upitima koje će Povjerenstvo dostaviti svakoj instituciji odgovornoj za realizaciju preporuka iz izvješća revizije učinka.

Praćenjem je konstatirano da uprkos tome što je Povjerenstvo usvojilo predmetne zaključke, nisu naknadno poduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji. Pored navedenoga utvrđeno je da domovi Parlamenta FBiH nisu razmatrali ni usvojili Informaciju sa zaključcima koju je usvojilo Povjerenstvo, niti su razmatrali odnosno usvojili izvješće revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“.⁴²

3.2. Vlada FBiH

Na osnovu analize prikupljenih podataka utvrđeno je da nije došlo do promjena u postupanju Vlade FBiH po izvješćima revizije učinka, u odnosu na stanje konstatirano u prethodnom Izvješću o praćenju iz 2016. godine. Vlada FBiH i dalje nema praksu da zaprimljena izvješća revizije učinka uvrštava na dnevni red sjednica, obzirom da se izvješća nakon zaprimanja prosljeđuju resornom ministarstvu. Navedeno je praksa i u slučajevima kada izvješća sadrže preporuke upućene neposredno Vladi FBiH, što rezultira time da se preporuke koje su dane Vladi FBiH ne analiziraju na sjednicama, niti se planski pristupa njihovoj realizaciji. Pored navedenoga, Vlada FBiH ne zahtijeva da federalna ministarstva ili druga tijela federalne uprave kontinuirano dostavljaju povratne informacije o realizaciji preporuka danih u izvješćima revizije učinka.

U vezi sa izvješćem revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ Vlada FBiH nije utvrđivala stavove niti je donosila zaključke⁴³ obzirom da predmetno izvješće nije razmatrano na sjednicama.⁴⁴ Vlada FBiH je Izvješće nakon zaprimanja prosljedila FMRPO na nadležno postupanje. Prema prikupljenim informacijama FMRPO, kao resorno ministarstvo, nije iniciralo da se predmetno izvješće revizije učinka razmatra na sjednicama Vlade FBiH, iako u skladu sa važećim aktima ministarstva imaju mogućnost da iniciraju razmatranje značajnih pitanja i predlože utvrđivanje stava Vlade.⁴⁵ S druge strane, ni Vlada FBiH nije od FMRPO zahtijevala povratne informacije o realizaciji preporuka iz predmetnog izvješća revizije učinka.⁴⁶

⁴² Izvor: e-mail korespondencija sa nadležnim iz Povjerenstva

⁴³ Prema članku 32. stav 2. Poslovnika o radu Vlade FBiH, zaključci sadrže prijedloge konkretnih mjera, kao i radne zadatke za federalna ministarstva i druga tijela federalne uprave s rokovima za njihovo izvršenje.

⁴⁴ Odgovor na Upitnik revizije učinka

⁴⁵ Prema članku 11. Zakon o Vladi FBiH („Sl. novine FBiH“ broj: 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i članku 12. stav 1. alineja 3. Poslovnika o radu Vlade FBiH, članovi Vlade mogu, između ostaloga, predložiti razmatranje i pretresanje pojedinih pitanja iz nadležnosti Vlade kao i predložiti utvrđivanje stavova Vlade o određenom pitanju.

⁴⁶ Analiza odgovora iz Upitnika revizije učinka i informacije dobivene putem telefonskog intervjua sa nadležnim iz Vlade FBiH i FMRPO

4. ZAKLJUČCI

Na osnovu provedenog praćenja zaključeno je da odgovorne institucije nisu poduzele dovoljne aktivnosti na realizaciji preporuka iz Izvješća „Podrška razvoju malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“. Od ukupno sedam preporuka danih u predmetnom Izvješću, jedna preporuka je potpuno realizirana, četiri preporuke su djelomično realizirane, dok za dvije preporuke nisu poduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji.

Uzimajući u obzir naprijed prezentirano, konstatirano je da Vlada FBiH i FMRPO još uvijek nisu poduzeli odgovarajuće aktivnosti neophodne za razvoj sektora MSP koje se prevashodno odnose na:

- planiranje programa podrške sektoru MSP na temelju sveobuhvatnih informacija o stanju u sektoru i uvjetima poslovanja subjekata MSP,
- davanje prioriteta općim mjerama podrške koje će doprinijeti stvaranju boljih uvjeta poslovanja za sve subjekte MSP,
- uključivanje aktera relevantnih za razvoj sektora MSP (subjekata MSP i njihovih udruženja, gospodarskih i obrtničkih komora, akademske zajednica i dr.) u procese planiranja podrške,
- unapređenje kriterija za raspodjelu poticajnih sredstava kako bi se finansijska podrška usmjeravala u projekte koji doprinose stvarnom razvoju sektora MSP,
- osiguranje kvalitetnih i pouzdanih informacija o efektima finansijskih poticaja danih iz Proračuna FBiH za razvoj MSP.

Rezultati praćenja su pokazali da nije ostvaren napredak u postupanju Parlamenta FBiH i Vlade FBiH na osnovu izvješća revizije učinka. Navedeni organi vlasti Izvješća revizije učinka nisu redovno razmatrali, niti su svojim zaključcima obavezali institucije da realiziraju dane preporuke. Također, Parlament FBiH nije uspostavio funkcionalan mehanizam praćenja realizacije preporuka iz izvješća revizije učinka, obzirom da još uvijek nije osigurano da institucije dostavljaju povratne informacije o poduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka.

Ured za reviziju cijeni da se razvoju sektora MSP treba posvetiti značajnija pozornost kako bi se osiguralo stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja, pogodnog za nastanak novih i razvoj postojećih subjekata MSP i time doprinijelo da sektor MSP postane ključni pokretač gospodarskog razvoja u FBiH.

Koordinator u Sektoru za reviziju učinka

Aida Đozić

Tim za reviziju:

Ajsela Tanković, vođa tima

Selma Herco, član tima